

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนาคุณภาพทีมงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย” ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการศึกษาไว้ ดังนี้

วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้วิธีการศึกษา 2 วิธี คือ

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) โดยศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการ หนังสือ ตำรา บทความ รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิทยานิพนธ์และเอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาอ้างอิงประกอบการศึกษา
2. การศึกษาภาคสนาม (Field Research) โดยการศึกษารวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากบุคลากรกลุ่มตัวอย่างของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ข้าราชการประเภทตำแหน่งทั่วไป ตั้งแต่ระดับปฏิบัติงาน ถึงระดับชำนาญงาน และข้าราชการประเภทตำแหน่งวิชาการ ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการ ถึงระดับชำนาญการพิเศษ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่สังกัดในราชการบริหารส่วนกลาง เฉพาะ 6 หน่วยงาน ดังนี้

1. สำนักมาตรการป้องกันสาธารณภัย
2. สำนักส่งเสริมการป้องกันสาธารณภัย
3. ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย
4. สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย
5. สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
6. กองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษากำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ R.V. Krejcie, and D. W. Morgan (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2549, น. 163) ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 135 คน (จากตารางสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 60 ของประชากรทั้งสิ้น) ดังนี้ (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	สำนัก / กอง	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	สำนักมาตรการป้องกันสาธารณสุขภัย	46	27
2	สำนักส่งเสริมการป้องกันสาธารณสุขภัย	37	22
3	ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณสุขภัย	41	25
4	สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย	45	27
5	สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัย	35	21
6	กองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์	22	13
รวม		226	135

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยเก็บจากกลุ่มตัวอย่างแต่ละหน่วยงานของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัยที่สังกัดราชการบริหารส่วนกลางเฉพาะ 6 หน่วยงาน ตามสัดส่วนของประชากร (Quota Sampling) ที่ใช้เป็นตัวแทนของข้าราชการ ประเภทตำแหน่งทั่วไป ตั้งแต่ระดับปฏิบัติงาน ถึงระดับชำนาญงาน และข้าราชการ ประเภทตำแหน่งวิชาการ ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการ ถึงระดับชำนาญการพิเศษ แต่ละสำนัก/กอง จำนวน 135 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษานี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนามโดยลักษณะของแบบสอบถาม สร้างขึ้นจากการประมวลแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการทำงานเป็นทีม ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข หน่วยงานที่สังกัด รูปแบบการทำงานเป็นทีมขององค์กร โอกาสในการเข้าร่วมทีมงาน

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อลักษณะการทำงานเป็นทีมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประชากรที่ศึกษา ซึ่งได้จัดทำแบบสอบถามครอบคลุมประเด็น ดังนี้ 1) ด้านผู้นำทีมงาน 2) ด้านการมีส่วนร่วม 3) ด้านการวางแผน 4) ด้านการประสานงาน 5) ด้านการกำกับดูแล

กำหนดระดับคะแนนสำหรับคำถามการวัดระดับความคิดเห็นต่อลักษณะของทีมงาน แบ่งเกณฑ์คะแนนเป็น 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	มีน้ำหนักคะแนน	5
มาก	มีน้ำหนักคะแนน	4
ปานกลาง	มีน้ำหนักคะแนน	3
น้อย	มีน้ำหนักคะแนน	2
น้อยที่สุด	มีน้ำหนักคะแนน	1

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อปัญหาอุปสรรคการทำงานเป็นทีมในการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย ซึ่งได้จัดทำแบบสอบถามครอบคลุมประเด็น ดังนี้ 1) ด้านนโยบาย 2) ด้านการบริหารงานองค์กร 3) ด้านการดำเนินงาน

กำหนดระดับคะแนนสำหรับคำถามการวัดระดับความคิดเห็นต่อปัญหาอุปสรรคของการทำงานเป็นทีม แบ่งเกณฑ์คะแนนเป็น 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	มีน้ำหนักคะแนน	5
มาก	มีน้ำหนักคะแนน	4
ปานกลาง	มีน้ำหนักคะแนน	3
น้อย	มีน้ำหนักคะแนน	2
น้อยที่สุด	มีน้ำหนักคะแนน	1

การทดสอบแบบสอบถาม

1. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมของเนื้อหา และปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสมยิ่งขึ้นก่อนนำไปทดสอบ
2. นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pre-test) กับข้าราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของสำนัก/กองซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา จำนวน 30 คน
3. หลังจากนั้นนำข้อมูลมาคำนวณหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ความน่าเชื่อถือ (Reliability) และความเชื่อมั่นทางสถิติ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง โดยผลการคำนวณปรากฏดังนี้ คือ
4. แบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการทำงานเป็นทีม มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96
 - 4.1 แบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอุปสรรคในการทำงานเป็นทีม มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94
 - 4.2 แบบสอบถามทั้งฉบับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูง มีความครอบคลุมและอยู่ในเกณฑ์ที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการก่อนนำไปทดสอบ (Pre-test) กับข้าราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของสำนัก/กองซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามที่ตอบแล้ว มาวิเคราะห์ความถูกต้องของเนื้อหา เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนครบสมบูรณ์ตามเนื้อหาเพื่อนำไปศึกษาจริง
2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามจำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสำนัก/กองที่กำหนดไว้ด้วยตนเอง ร่วมกับการประสานหัวหน้าฝ่ายบริหารของแต่ละสำนัก/กอง ในการแจกแบบสอบถามจำนวน 135 ชุด โดยใช้เวลาในการเก็บแบบสอบถามประมาณ 2 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 15-29 มีนาคม 2552 ได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 135 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาตรวจสอบแบบสอบถามทุกฉบับเพื่อดูความสมบูรณ์ให้ครบทุกด้าน เมื่อผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วน แล้วนำมาลงรหัสตัวเลขตามเกณฑ์ของเครื่องมือในแต่ละส่วน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) โดยการเปรียบเทียบและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ(Percentage) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อบรรยายคุณลักษณะข้อมูลพื้นฐาน
2. การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
3. การทดสอบค่าที (t-test) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
4. การเปรียบเทียบความแตกต่างโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Anova)

การแปลความหมายของคะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย ระดับน้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์ในการคำนวณ ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{พิสัย} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80\end{aligned}$$

(แต่ละชั้นห่างกัน เท่ากับ 0.80)

- 4.21 – 5.00 หมายถึง มีลักษณะการทำงานเป็นทีม/ปัญหาอุปสรรคระดับมากที่สุด
 3.21 – 4.20 หมายถึง มีลักษณะการทำงานเป็นทีม/ปัญหาอุปสรรคระดับมาก
 2.61 – 3.40 หมายถึง มีลักษณะการทำงานเป็นทีม/ปัญหาอุปสรรคระดับปานกลาง
 1.81 – 2.60 หมายถึง มีลักษณะการทำงานเป็นทีม/ปัญหาอุปสรรคระดับน้อย
 1.00 – 1.80 หมายถึง มีลักษณะการทำงานเป็นทีม/ปัญหาอุปสรรคระดับน้อยที่สุด

การนำเสนอข้อมูล

ผู้ศึกษานำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าในเชิงพรรณนา ประกอบตารางแสดงข้อมูลทางสถิติต่างๆ ที่ได้จากการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ